

Kommunstyrelsen

Svar på granskning av översiktsplan för Danderyds kommun

Ärende

Danderyds kommun har upprättat ett förslag till översiktsplan. Översiktsplanen har varit ute på samråd våren 2021. Planförslaget har reviderats och kommunstyrelsen beslutade 2021-11-29 § 162 att genomföra granskning för översiktsplanen. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tidigare yttrat sig vid samråd för översiktsplanen.

Yttrande

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har granskat förslag till översiktsplan och medföljande hållbarhetsbedömning ur ett miljö-, hälsoskydds- och naturskyddsperspektiv. Kommentarer lämnas för de större dragen och de delar som inte kommit med i granskningsversionen och som nämnden yttrade i samrådsskedet.

Allmänt

Miljö- och hälsoskyddsnämnden kan konstatera att mycket av det som nämnden framhöll i sitt samrådsyttrande har beaktats och arbetats in i granskningsversionen av översiktsplanen.

Även om det är tydligare skrivet om utvecklingsområdena och de har blivit färre än i förra förslaget kvarstår risker för lokalisering av bostadsområden i utvecklingsområden med höga buller och luftemissioner.

I förslaget finns det fortfarande utvecklingsområden som riskerar ha bland de högsta ljudnivåerna i kommunen och den sämsta luftkvaliteten. Dessa områden bör utredas vidare och det är viktigt att utredningarna särskilt riktar in sig mot miljömedicinska aspekter avseende buller och luftföroreningars påverkan på människor.

Det saknas fortfarande skrivningar/planering av mark för viktiga behov som uppstår vid till exempel kommunal drift och vid byggande och exploateringar. Till exempel behövs nödvändiga upplagsområden för infrastrukturarbeten, masshantering, kompostering, upplag av sopsand, plats

för uppställning av utrustning och materiel med mera. Översiktsplanen bör peka ut lämpliga områden för ovan nämnda behov.

Förorenade områden

I kap. 6.1 finns tabeller med potentiella risker vid utbredningsområden. En kolumn för markföroreningar saknas och är motiverad i någon av tabellerna.

Otydligheten i punkt 6.2.5.8 kvarstår om att det läcker ut föroreningar från platser. Ordet *läcka* (miljö- och hälsofarliga ämnen) bör bytas ut mot att miljö- och hälsofarliga ämnen kan *spridas* från förorenade områden. Det kan också finnas fler risker med förorenade områden än att föroreningen läcker eller sprids, exempelvis vid exploatering på förorenad mark.

Det är viktigt vid all planering och projektering att man alltid inhämtar senaste information om förorenad mark då den förändras över tid. Nya föroreningar kan ha upptäckts och områdenas farlighet kan ha ändrats. Detta påverkat i sin tur vilken markanvändning av områdena som är mest lämplig eller olämplig ur ett miljö- och/eller hälsoperspektiv.

Bil- och godstrafik

”Förändringar i markanvändningen får inte förhindra en framtida utbyggnad av E18 eller en tunnelförläggning av E18 inom kommunen”.

Osäkerheter kvarstår i skrivningarna, vilket leder till att miljö- och hälsoskyddsnämnden framöver kan behöva inta en mer restriktiv hållning vid provningar exempelvis av bergvärmeanläggningar i E18 närhet.

Vatten och avlopp

Skrivningen från samrådet har ändrats avseende spillvatten och dagvatten och är nu tydlig.

Ett problem som dyker upp vid kommunens planläggning och bygglovsprovning är att spillvattennätet är föråldrat och på vissa platser underdimensionerat. Frågan bör belysas i översiktsplanen som en viktig förutsättning för utvecklad bebyggelse. Om exploatering sker utan utbyggnad/underhåll av infrastrukturen riskerar miljön att försämrans, särskilt våra vattenområden. Resonemanget gäller även för dagvattennätet.

Luft

Sedan samrådet har nya fakta avseende luftkvalitet i kommunen framkommit. Naturvårdsverket mäter marknära ozon vid Vasaskolan. IVL utför mätningarna. Det har visat sig att miljö kvalitetsnormerna för dygn överskrids (Djursholm) för marknära ozon. Det på en plats som inte sedan tidigare anses utgöra en förorenad plats avseende luftkvaliteten i kommunen.

Denna nya fakta bör beaktas vid framtida planering för områden som ligger på ett sådant avstånd från utsläppskällorna och i förhärskande vindriktningar att den fotokemiska reaktionen (bildning av marknära ozon) har kunnat fortgått så pass länge att ozon bildats och risk för höga halter ozon inte kan uteslutas. Beräkningar eller mätningar av markozon kan behöva göras för att säkerställa om risk föreligger eller inte.

5.3.1.3 Skillnader mellan alternativen ingen tunnel och lång tunnel

Vid tunnelförläggning av E18 skulle exempelvis bullersituationen kunna förbättras. När det kommer till luftföroreningar är det svårare att bygga bort dessa genom tekniska lösningar men en tunnel ger möjlighet att kontrollera utsläppen jämfört med idag. Om man suger ut avgaserna (vilket kan göras i en tunnel men inte längs en öppen vägsträcka) kan de passera reningsutrustning innan de släpps ut.

Kapitel 6

Respektive tabell på sidorna 137, 149 och 171 bör kompletteras med följande för områdena:

3. Övriga risker – Luft, partiklar
5. Övriga risker – Luft (ozon)

Buller

Det kvarstår ett behov av förtydligande om varför kommunen, trots att buller är utpekat som en stor hälsorisk, föreslår att utreda ny bostadsbebyggelse i bullerutsatta lägen. Det är lämpligare att här konsekvent utreda arbetsplatser istället för bostäder. Stöd för den hållningen finns i miljöbalkens portalparagraf i kapitel 1, Sveriges miljömål, kommunens klimat- och miljö-program liksom målsättningen att förbättra hälsan och livskvaliteten för kommuninvånarna.

Miljökonsekvenser

Sida 186. Vid målet *Grundvatten av god kvalitet* står bland annat: ”Förtätning utmed E18 leder sannolikt även till att förorenad mark saneras vilket minskar risken för föroreningar av grundvatten över tid”. Det är troligt att det finns föroreningar i marken, men det är oklart hur man kommit fram till det. Det är fortfarande otydligt i granskningsförslaget och det bör utvecklas om det är kommunens enda åtgärd för att skydda grundvattnet.

Masshantering

Plats för masshantering saknas. Det är lämpligt att på en karta ange områden för masshantering i kommunen.

Hållbarhetsbedömningen

Datum	Diarienummer
2022-01-11	2021-831

Miljö- och hälsoskyddsämnden bedömer att gjorda justeringar efter hållbarhetsbedömningen är bra.

Det kan konstateras att det fortfarande finns synpunkter om att översiktsplanen inte är fullt ut "hållbar". Allt är inte möjligt i ett kort perspektiv men med täta uppföljningar och revideringar så kan översiktsplanen inom en relativt snar framtid bli hållbar. Trots detta är översiktsplanen ett verktyg för hållbarhetsarbetet i kommunen och är i stort i samklang med kommunens övriga miljöstrategiska planer.

Kommunen bör initiera en plan för hur de svagheter som kvarstår i översiktsplanen enligt hållbarhetsbedömningen ska rättas till och på vilken sikt.

Kapitel 5. Utvecklingsinriktning

I kapitel 5. Utvecklingsinriktning tas bl a upp den ökande trafiken genom Danderyd på grund av bebyggelseutvecklingen och befolkningstillväxten i kommunerna norr om Danderyd. Miljö- och hälsoskyddsämnden anser att kapitlet kan utvecklas avseende miljökonsekvenserna när nordostsektorn förväntas växa och generera mer genomfartstrafik i Danderyd. Förslagsvis kan miljökonsekvenser kring buller-, luft- och dagvattenföroreningar lyftas fram tydligare.

Det bör också framhållas att trafik- och miljöfrågorna i vår region bör uppmärksammas inte bara av respektive kommun utan också av samarbetet i Stockholm Nordost (StoNo) gemensamt.

Sammanfattningsvis anser nämnden att frågan om genomfartstrafikens miljökonsekvenser måste få en mer framträdande roll i översiktsplanen.

Övrigt

De största nya utmaningarna är att implementera klimat- och miljöåtgärder, ta höjd för kommande klimatproblem samt de ekonomiska och sociala hållbarhetsfrågorna som kommunen troligen kommer att ställas inför framöver. Utmaningarna är stora och delar av det forskare bedömt skulle ske om 20-30 år gällande skyfall, översvämningar, frekvens av värmeböljor med mera sker redan idag vad.

Medeltemperaturen är en annan faktor som överraskat jämfört med tidigare prognoser och förutsägelser. Varmare luft kan bära mer vattenånga och ge mer nederbörd.

I och med samhällets snabba utveckling, klimatutvecklingen som går fortare än vad som tidigare förutspått och annat sådant som man inte kunnat förutsäga är det viktigt att översiktsplanen ses över oftare än vad som

hitintills skett. Den aktualisering som ska göras varje mandatperiod bör göras mer grundligt och utförligt än vad som är brukligt. Kommunen har här till sin hjälp hållbarhetsbedömningen och de andra miljöstrategiska dokumenten.

Miljö- och hälsoskyddsämnden
Danderyds kommun

Expedieras:
Kommunstyrelsen